

ДОКЛАД

№3/28.09.2023 г.

за извършен вътрешен одит

Код документа:	ЦКАДО/ДВО_ПО-03_ГПВО-01_23
Период на одита:	28 септември 2023 г.
Място на одита:	СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Критерии за одит:	БДС EN ISO 9001:2015 СУК
Одитен екип:	1. Доц. д-р Л. Илиева – водещ одитор

Докладът е изготвен
от:

доц. д-р Любка Илиева –
водещ одитор

Директор ЦКАДО

_____
(подпис)

Докладът е
представен на и
приет от:

доц. д-р Искра Пантелеева
Заместник-ректор "Учебна
дейност и акредитация"

_____
(подпис)

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Настоящият доклад е изготвен на основание на Годишен план за вътрешните одити в СА „Д. А. Ценов” - ЦКАДО/ГПВО-01_23, организирани съгласно ISO 9001:2015, „Управление на риска” и елемент „Управление на документи и записи“.

Докладът съдържа *оценка на управленските, основните и спомагателните процеси свързани с управлението и поддържането на качеството на обучението в ОНС „доктор“ в ПН 3.7 Администрация и управление и ПН 3.8 Икономика редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение и тяхното съответствие с действащите правила и процедури във вътрешните и външните нормативни актове*. Одитът се проведе чрез фактическа оценка на качеството на докторските програми „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“, „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“, „Политическа икономия“, „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“, „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“, „Статистика и демография“, „Световно стопанство и международни икономически отношения“, „Приложение на изчислителната техника в икономиката“, „Планиране“, „Маркетинг“, „Икономика и управление (търговия)“, „Икономика и управление (индустрия)“, „Икономика и управление (аграрна икономика)“, „Икономика и управление (туризъм)“, „Социално управление“ „Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“, адекватността на учебните ресурси, учебната документация и учебните дейности в обучението и администрирането на учебния процес.

Процесният одит обхваща оценка на процес „Управление на учебната дейност“ за обучение в докторски програми в ПН 3.8 „Икономика“ и ПН 3.7 „Администрация и управление“ и съответствието с:

- адекватността на учебните ресурси, учебната документация, учебните дейности и администрирането на обучението;
- изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, както и ЗВО, ЗРАСРБ
- препоръките, отправени при предходната акредитация от НАОА.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”

ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

1. Увод

На основа Годишния план за вътрешни одити на СУК (ЦКАДО/ГПВО-01/2023) и План за одит (ЦКАДО/ПО-02/2023) са проведени срещи на одитора с представители на одитираните звена, съгласно Заповед №910/20.09.2023 г. на Ректора на СА.

Стопанска академия разполага с вътрешна нормативна уредба, регламентираща процеса за осъществяване на обучение в ОНС „доктор“ като трета степен на висше образование съгласно Болонския процес. Разработеният Правилник за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ ясно очертава процесът по „Управление на учебната дейност“ в ОНС „доктор“ и напълно съответства на Закона за висшето образование (ЗВО), Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилника за дейността на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

В Правилника, оперативните документи, работните инструкции и процедурите по администриране и обслужване на учебната дейност от отдел „Докторантура и академично развитие“ (ДАР) са очертани процесите по прием и обучение, по управление на учебната документация и по управление на учебната натовареност в ОНС „доктор“.

Конкретни административни функции във връзка с обучението на докторантите имат катедрите във висшето училище, към които се водят съответните докторски програми. Процесът се администрира от отдел „Докторантура и академично развитие“.

2. Цел, задачи и технология на одита

Цел на одита: *оценка на дейностите, свързани с управлението и поддържането на качеството на обучението в ОНС „доктор“ и тяхното съответствие с действащите правила и процедури във вътрешните и външните нормативни актове.*

Задачите на одита са дефинирани така:

- проверка на учебните ресурси, учебната документация, учебните дейности и администрирането на обучението в ОНС „доктор“;
- проверка на съответствието на обучението в докторските програми с изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“;
- мониторинг относно наличието на устойчивост в изпълнението на препоръките, отправени при предходната акредитация от НАОА.

Технологията на процесния одит включва анализ и преценка на **степента на съответствие** на обучението в докторските програми в ПН 3.8 „Икономика“ и ПН 3.7 „Администрация и управление“ с действащите правила и процедури по вътрешните и външните нормативни актове. В извадката бяха включени всички акредитирани

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

докторски програми в ПН 3.8 „Икономика“ и ПН 3.7 „Администрация и управление“, по които Стопанска академия провежда обучение, инспектори факултети и отдел „ДАР“.

Оценката на докторските програми е извършена въз основа на събиране на първична информация за администрацията, обслужването, организацията и управлението на обучението в ОНС „доктор“.

3. Констатации от одита

3.1. Общи констатации

Всички процедури по административното обслужване на процесите по развитие на академичния състав се осъществяват от обособено структурно звено отдел „Докторантура и академично развитие“ (ДАР), съгласно Правилника за дейността на Стопанска академия (ПДСА). Длъжностното лице в отдела отговаря за прилагане на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника. В отдела се създава и съхранява архив на всички документи за отделните процедури за придобиване на научни степени „доктор“ и „доктор на науките“. Отдел ДАР изготвя и съхранява досиетата на кандидатите по отделните конкурси, съгласно вътрешните правила за академичния архив. Отдел ДАР изпраща в Националния център за информация и документация (НАЦИД) информация за конкурсите за научните степени и за академичните длъжности. Отдел ДАР депозира в Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ дисертациите в двуседмичен срок от присъждането на образователната и научна степен „доктор“, съответно на научната степен „доктор на науките“.

Обучението на докторанти в Академията се извършва по докторски програми в професионални направления и научни специалности, получили акредитация от НАОА за обучение в образователна и научна степен „доктор“. Обучението за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ се осъществява в редовна, задочна, самостоятелна форма на обучение, финансирано от държавата, от докторанта или от трета страна.

Към момента на извършване на одита в Стопанска академия се обучават 141 докторанта (83 редовна форма на обучение, 53 в задочна форма на обучение и 5 в свободна форма на обучение).

Обучението на докторантите се извършва по учебна документация, която включва: квалификационна характеристика на докторската програма; учебен план на докторската програма; индивидуален учебен план за обучение на докторант; учебни програми на всички дисциплини, курсове и семинари, включени в учебния план на докторската програма и индивидуалния учебен план на докторанта.

Обучението в докторските програми включва следните дейности със задължителен, избираем или факултативен характер: изпити от докторантски минимум; посещение и участие в курсове и семинари; научноизследователска и публикационна дейност; участие в научни форуми (национални и/или международни); участие в проекти (национални и/или международни); участие в международна мобилност; педагогическа,

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

експертна и/или консултантска дейност; разработване и обсъждане на дисертация; предварително обсъждане на докторска дисертация. Разпределението на дейностите, за срока на обучението, се извършва в индивидуалния учебен план. Индивидуалният учебен план, при обучение в редовна, задочна или самостоятелна форма, се изготвя от докторанта и научния му ръководител, обсъжда се в съответната катедра и се утвърждава от Факултетния съвет. Всички учебни програми за дисциплините, включени като изпити по докторантския минимум, за задължителните семинари и за факултативните курсове се утвърждават от Факултетния съвет на основното за докторската програма звено. Докторантите полагат два изпита от докторантски минимум, поне единият от които се определя в зависимост от тематичната насоченост на дисертацията.

През 2022 г. е актуализирана вътрешната нормативна уредба относно стандарти, процедури и макети на учебната документация за ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС „доктор“ (Стандарт за разработване на учебна документация в ОНС „доктор“ на български език, английски език и руски език – Решения на АС № 3/15.12.2021 г.; Параметри за разработване на учебна документация за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ – Решения на АС № 9/23.06.2022 г. и Решения №1/08.09.2022 г.; Академични стандарти за качество при разработване на учебната документация и учебните ресурси за дистанционно и електронно обучение – Решения на АС № 9/23.06.2022 г. и Решения №1/08.09.2022 г.). На тази база е актуализирана учебната документация за ОНС „доктор“ (Решение на АС №5/02.03.2022 г.; Протоколи от ФС на ф-т „Стопанска отчетност“ – №5/17.02.2022 г., ф-т „Мениджмънт и маркетинг“ – №4/16.02.2022 г., ф-т „Производствен и търговски бизнес“ – № 6/18.02.2022 г. и ф-т „Финанси“ – №7/17.02.2022 г.). Най-съществената промяна е в структурата и съдържанието на учебните планове и другите оперативни документи, предоставяйки на докторантите богато портфолио от дисциплини за избор, разширен обхват на усвоявания теоретико-методологичен, методичен и статистико-иконометричен научноизследователски инструментариум за провеждане на научни изследвания и гъвкави възможности за придобиване на кредити, в съответствие с актуалните изисквания и тенденции в рамките на ОНС „доктор“.

Към момента на одита все още не е извършено ежегодното проучване на удовлетвореността на докторанти и техните научни ръководители за учебната 2022/2023.

В резултат на одита се установи, че е катедрите осигуряват равномерно и на високо равнище научното ръководство на обучаваните докторанти, подходяща среда и условия за ползване на материалната база на СА. За научни ръководители се определят само хабилитирани преподаватели с подходяща квалификация, компетенции и опит. Към датата на одита в СА на основен трудов договор са 70 хабилитирани лица (15 професори и 55 доценти), които имат ръководство на докторанти.

Докторантите се атестират от Факултетния съвет в края на всяка академична година. Докторантите представят пред Катедрения съвет отчет за извършените дейности, който съдържа научна част (докладване на получените резултати) и отчет за изпълнението на индивидуалния учебен план (атестационен лист). Научният

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

ръководител дава писмено мнение за работата на докторанта пред Катедрения съвет. През учебната 2022/2023 година са извършени всички предвидени атестирания на докторантите, както и предвиденото докладване за изпълнението на индивидуалния учебен план на редовните докторанти в края на всяко тримесечие.

При одита се установи поддържане на документирана информация за обучението на всеки един докторант, както от отдел „ДАР“, така и от обучаващите звена – катедрите. Осъществено е компетентно научно ръководство на отделните докторанти, което е спомогнало за разработване на дисертационни трудове с добра теоретична и практическа насоченост. Това е потвърждавано в публикуваните в страницата на Стопанска академия, съгласно нормативните изисквания, рецензии и становища на научните журита.

В процеса на проведения одит се установи, че всички катедри са предприели конкретни и адекватни мерки за изпълнение на получените от НАОА препоръки при акредитация на развиваните от тях докторски програми.

Отправените препоръки от предходния одит са изпълнени като е назначен втори човек в отдел ДАР.

3.2. Конкретни констатации

<i>Одитувано звено</i>	<i>Положителни констатации</i>	<i>Препоръки и възможности за подобряване</i>
Отдел "Докторантура и академично развитие"	<ul style="list-style-type: none"> • Администрира се учебния процес в ОНС „доктор“ • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Използва се и се поддържа Система за управление на докторантските досиета • Води се Дипломна книга, регистрираща издадените дипломи от СА	<ul style="list-style-type: none"> • Предвид промените в учебните планове за обучение в ОНС „доктор“, препоръчвам да се подготви Инструкция за попълване на Индивидуален учебен план, за да се избегне различното определяне на сроковете за изпълнение на планираните дейности.
Катедра "Финанси и кредит" Докторска програма: 1. „Финанси, парично обръщение, кредит и	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ОБУЧЕНИЕТО

застраховка (финанси)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	
Катедра "Застраховане и социално дело“ Докторска програма: 1. „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Обща теория на икономиката“ Докторска програма: 1. „Политическа икономия“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Счетоводна отчетност" Докторска програма: 1. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Контрол и анализ на стопанската дейност" Докторска програма: 1. Счетоводна отчетност, контрол и	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ОБУЧЕНИЕТО

анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“	с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	
Катедра "Статистика и приложна математика" Докторска програма: 1. „Статистика и демография“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Международни икономически отношения" Докторска програма: 1. „Световно стопанство и международни икономически отношения“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Бизнес информатика" Докторска програма: 1. „Приложение на изчислителната техника в икономиката“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Стратегическо планиране" Докторска програма: 1. „Планиране“	• Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ОБУЧЕНИЕТО

	<ul style="list-style-type: none"> • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	
2. Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Маркетинг" Докторска програма: 1. „Маркетинг“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Изчаква се Решение на НАОА за подновяване акредитацията на докторската програма	Няма
Катедра "Мениджмънт" Докторска програма: 1. „Социално управление“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Търговски бизнес" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (търговия)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти.	Няма

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ”
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА
ОБУЧЕНИЕТО

	<ul style="list-style-type: none"> • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	
Катедра "Индустиален бизнес и предприемачество" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (индустрия)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Аграрна икономика" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (аграрна икономика)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма
Катедра "Икономика и управление на туризма" Докторска програма: 1. „Икономика и управление (туризъм)“	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържат се досиета на всички обучавани докторанти съгласно изискванията на ПРАС в СА. • Поддържа се Архив за досиетата на приключилите с право и без право на защита докторанти. • Отправените от НАОА препоръки се изпълняват	Няма

4. Заключение от одита

От извършените дейности по одита и направените оценки могат да бъдат формулирани следните **общии изводи**:

Първо, организацията е създала, внедрила, поддържа и непрекъснато подобрява своята СУК като е очертала необходимите процеси и техните взаимодействия, в съответствие с изискванията на действащите вътрешни и външни обстоятелства, в това число националните и вътрешните нормативни документи и изискванията на НАОА за

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО, АКРЕДИТАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

програмна акредитация на развиваните докторски програми в направления ПН 3.8 „Икономика“ и ПН 3.7 „Администрация и управление.

Второ, висшето ръководство и обучаващите катедри определят и разбират нуждите и очакванията на обучаемите, наблюдават тяхната удовлетвореност и образователен процес. Идентифицирани са и се вземат мерки за справяне с рисковете, които могат да повлияят върху съответствието на образователните продукти с нормативните изисквания.

Трето, Стопанска академия е осигурила необходимите човешки, инфраструктурни ресурси и подходяща среда за качествено обучение в ОНС „доктор“.

Четвърто, разработени са процедури по планиране на прием в ОНС „доктор“, определени са изискванията към образователния продукт, предвидени са мерки за наблюдение, измерване, анализ и оценяване на продукта, организиран е ефективен процес за обмяна на информация със заинтересованите страни, предвидени са мерки за управление на несъответстващия продукт. За всички процедури се води документирана информация и се съхраняват записи от всички дейности, свързани с качеството на учебния процес в ОНС „доктор“.

Пето, Стопанска академия е предприела мерки за подобряване на ефективността и ефикасността от действието на СУК, създала е съответните писмени процедури за наблюдение, измерване и анализ на учебния процес за обучение в ОНС „доктор“ и постоянно предприема мерки за подобряване качеството на обучението в докторските програми, развивани в Стопанска академия.

При проведения одит **не са констатирани несъответствия** с действащата в страната и в Стопанска академия нормативна уредба, с елементите на стандарта ISO 9001:2015 и с критериите за програмна акредитация на докторски програми в съответствие с ESG. В първичните звена, които осигуряват обучението по докторските програми, няма документираните процедури, свързани с проява на дискриминация или академични измами. В процеса на одита се отчете, че посочените препоръки при извършения одит през 2022 г. са изпълнени.

Одитираните дейности и процеси показват ефикасно организиране, администриране и управление на учебния процес в ОНС „доктор“, спазване на нормативните изисквания и предвидените в Системата за управление на качеството в Стопанска академия принципи.